

Innst. 367 S

(2015–2016)

Innstilling til Stortinget fra utenriks- og forsvarskomiteen

Prop. 79 LS (2015–2016)

Innstilling fra utenriks- og forsvarskomiteen om Lov om omdanning av Aerospace Industrial Maintenance Norway SF til aksjeselskap og ved- tak om endring i statlig eierpost

Til Stortinget

1. Innledning

Utenriks- og forsvarskomiteen legger i innstillingen frem forslag til stortingsvedtak vedrørende endring i statlig eierpost i Aerospace Industrial Maintenance (AIM) Norway AS. Forslag til lov om omdanning av AIM Norway SF til aksjeselskap legges frem i en egen innstilling, Innst. 366 L (2015–2016). Dette da det følger av Stortingets forretningsorden § 31 sjette ledd at stortingsvedtak og vedtak om lov ikke kan behandles i samme innstilling.

2. Sammendrag

Regjeringen fremlegger i Prop. 79 LS (2015–2016) et forslag til stortingsvedtak vedrørende mulighet for endring i statlig eierpost i et fremtidig Aerospace Industrial Maintenance (AIM) Norway AS.

Regjeringen fremhever at for å sikre gode rammevilkår for en fleksibel og forretningsmessig drift bør et fremtidig AIM Norway AS gis anledning til å søke privat kapital og tilpasse eierstrukturen til hva som er det beste for selskapet på lang sikt. Private eiere kan tilføre betydelig og relevant kompetanse som er nødvendig for å videreutvikle selskapet, samt bidra til synergieffekter med annen relevant forsvarsindustri. Det fremlegges derfor i proposisjonen et forslag om fullmakt til at staten kan redusere eierska-

pet i aksjeselskapet når det vurderes som hensiktsmessig.

Regjeringen påpeker at endringer i statens eierskap av AIM Norway AS skal gjennomføres på en måte som er forretningsmessig forsvarlig og ivaretar både selskapets og statens interesser. Regjeringen vil, i sine eventuelle beslutninger om endring i statens eierskap i selskapet, vurdere både markedsmessige og selskapsspesifikke forhold. Eventuelle endringer vil kun gjennomføres dersom dette anses å være økonomisk gunstig eller hensiktsmessig for staten. I tillegg vil det, i en eventuell transaksjon, bli gjort grundige vurderinger av de sikkerhetsmessige aspektene ved å endre eierstrukturen, samt hensynet til forsvarsmessig kompetanse hos eierne og selskapets rolle i det internasjonale forsvarsmarkedet.

3. Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Svein Roald Hansen, lederen Anniken Huitfeldt, Marit Nybakk, Kåre Simensen og Jonas Gahr Støre, fra Høyre, Elin Rodum Agdestein, Regina Alexandrova, Sylvi Graham, Øyvind Halleraker og Trond Helleland, fra Fremskrittspartiet, Harald T. Nesvik, Jørund Rytman og Christian Tybring-Gjedde, fra Kristelig Folkeparti, Astrid Aarhus Byrknes, fra Senterpartiet, Liv Signe Navarsete, fra Venstre, Trine Skei Grande, og fra Sosialistisk Venstre parti, Bård Vegar Solhjell, viser til regjeringens Prop. 79 LS (2015–2016).

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Senterpartiet, viser til det fremlagte

lovforslaget om å omdanne Aerospace Industrial Maintenance Norway SF til aksjeselskap samt vedtak om å gi regjeringen fullmakt til endring i statlig eierandel. Flertallet merker seg at hensikten med omdanningen er å legge til rette for at foretaket kan styrkes som en kommersiell virksomhet, og således kunne bidra til en høyere avkastning på statens investerte kapital.

Flertallet noterer at behovet for ny selskapsform for AIM Norway SF i hovedsak skyldes at staten som eier ikke har fleksibilitet til å endre eierstrukturen til det beste for selskapet. Flertallet merker seg at regjeringen mener det er nødvendig å gi selskapet anledning til å søke privat kapital og tilpasse eierstrukturen til hva som er det beste for selskapet på lang sikt, for ytterligere å sikre gode rammevilkår for en fleksibel og forretningsmessig drift.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti, Venstre og Sosialistisk Venstreparti viser til omdannelsen av Luftforsvarets hovedverksted på Kjeller (LHK) i 2011 til statsforetak. Det vises til Innst. 60 S (2011–2012), jf. Prop. 3 S (2011–2012). Målet for omdannelsen var å «bidra til å sikre en høykompetent vedlikeholdsvirksomhet basert i Norge med alle forutsetninger for å kunne påta seg oppdrag tilknyttet sentralt luftforsvarsmateriell, også etter at F-16 og Sea King er faset ut, trolig rundt 2020». Statsforetaksformen skulle sikre muligheten for at selskapet skulle kunne konkurrere om fremtidige vedlikeholdsoppdrag.

Disse medlemmer registrerer at denne selskapsformen har bidratt positivt til dette.

Disse medlemmer viser videre til statsforetaksformens særskilte organisasjonsform som begrenser styrets beslutningsmyndighet i saker som antas å være av vesentlig betydning for foretakets formål eller i vesentlig grad vil endre virksomhetens karakter, og mener at eierdepartementets mulighet til kontroll over sektorpolitiske mål er viktig å beholde.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti og Sosialistisk Venstreparti støtter i utgangspunktet ikke forslaget om å omdanne Aerospace Industrial Maintenance Norway SF til aksjeselskap.

Dersom flertallet går for forslaget om omdannelse av Aerospace Industrial Maintenance Norway SF til aksjeselskap, vil komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Senterpartiet, støtte det, men stille følgende krav: For å sikre at den høyteknologiske kompetanse som i dag er i AIM Norway SF, forblir i Norge – ikke minst av sikkerhets- og beredskapsgrunner – bør den statlige eierandelen ikke

være mindre enn 50 pst. Dette kan sikres enten i form av en selvstendig eierandel i FD/staten eller gjennom konsolidering med selskaper med statlig eierandel. Videre bør det stilles krav om at hovedkontoret skal ligge i Norge.

Det er også viktig å sikre at eksisterende avtaler med Forsvaret og andre kunder overføres til det nye selskapet og uten at overdragelsen benyttes som grunnlag for å heve eller reforhandle kontrakter.

Medlemene i komiteen frå Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti vurderer at sal av AIM Norway SF ikkje er naudsynt for å sikre selskapet friske investeringsmidlar. Dersom det er politisk vilje lèt dette seg ordne gjennom statlege investeringsmidlar. Desse medlemene deler heller ikkje regjeringa si vurdering av at privatisering nærmast av seg sjølv fører til betre selskapsstyring og betre drift. I ein veksande marknad kan det vere gode grunnar for å sikre nasjonalt eigarskap av selskapet og gjennom dette sikre framtidige skatteinntekter.

Medlemene i komiteen frå Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at då AIM Norway SF vart omdanna til eit SF, var ei sentral årsak til det at ein ville sikre nasjonal kontroll over verksemda sine leveransar til Forsvaret. I proposisjonen legg regjeringa no vesentleg mindre vekt på dette. I staden er det dratt fram at verksemda si evne til kommersiell drift er viktigast, og at avkastning på staten si investering i verksemda har høg prioritet. Desse medlemene meiner regjeringa i forlita grad vektlegg konsekvensar for sikkerheit og dei samla konsekvensane for samfunnet eit sal av AIM Norway SF vil ha. Desse medlemene understrekar at spørsmål knytt til sikkerheit, forsvarsevne og sikring av fagmiljøet i Noreg må verte vekta høgare i denne saka.

Komiteen sendte brev med ni spørsmål til Forsvarsministeren den 13. april 2016 og mottok svar den 21. april 2016. Komiteen merker seg at det i svarene fremkom at lovutkastet ikke har vært sendt ut på høring.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Senterpartiet, noterer at de endrede rammebetingelsene for omdanningen til aksjeselskap er at selskapet nå i større grad opererer i internasjonal konkurranse, og at det derfor er behov for å søke strategiske partnere som kan være med på å utvikle selskapet videre med de investeringsbehovene som kreves.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, er enig i at bredere eierstruktur vil kunne bidra til en rendyrking mot det forretningsmessige og gjøre AIM Norway SF mer konkurransedyktig.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Senterpartiet, noterer at departementet har klare forventninger til fastsettelse av lønn og godtgjørelse til ledende ansatte, og at dette vil reflektere statens stemmegivning når dette er til behandling på selskapets generalforsamling. Flertallet merker seg videre at omdanningen til aksjeselskap ikke vil medføre endringer i pensjon, og at dette ansvaret tillegges styret slik som i dag. Flertallet noterer at departementet ser det som en naturlig del av utviklingen fra forvaltning til kommersiell drift å omgjøre selskapet til aksjeselskap. Flertallet merker seg at investeringsbehovet som utgjør 800–900 mill. kroner for motorverksted, ønskes finansiert i størst mulig grad av privat kapital.

Flertallet merker seg videre at et eventuelt nedslag i aksjeselskapet skal skje ved at Forsvarsdepartementet (FD) med fullmakt fra Stortinget går i dialog med aktuelle strategiske partnere.

Flertallet er enig i at staten som eier fortsatt skal ha skal mulighet til å motsette seg endringer i vedtektene.

Flertallet forutsetter at endringer i statens eierskap i AIM Norway AS skal gjennomføres på en forretningsmessig forsvarlig måte, slik at både selskapets og statens interesser blir ivarettatt.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, mener samtidig at et statlig nedslag vil gi norsk forsvarsindustri en god mulighet til å styrke og utvide virksomheten ved AIM Norway SF.

Komiteen deler regjeringens syn om at hovedkontoret skal være lokalisert i Norge. Komiteen understreker samtidig betydningen av å bevare kompetansen og opprettholde aktiviteten ved AIM Norway SF i Norge, og at dette sikres ved leveranser av vedlikeholds- og modifikasjonstjenester på forsvarsmateriell i Norge samt ved utvidet samarbeid og konkurranse med utenlandske bedrifter.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Senterpartiet, merker seg videre at regjeringen ikke ønsker at selve driften skal påvirkes av en omdanning av selskapet, og at det er sentralt å sikre driftskontinuitet. Dette sikres ved at omdanningen gjennomføres ved lov, der driften videreføres i sin helhet, uten endringer i forholdet til medkontrahenter eller at andre rettigheter og forpliktelser berøres. Ek-

sisterende avtaler med Forsvaret vil bli overført til det nye aksjeselskapet. Flertallet registrerer at selskapet foreslås etablert som aksjeselskap etter aksjeloven, og at omdanningen fra statsforetak til aksjeselskap ikke vil medføre noen endringer i rollefordelingen mellom eier, styret og administrasjonen.

Komiteen noterer at datterselskapet AIM Norway Ltd. har egne avtaleforpliktelser, overfor medarbeidere, husleie og administrative tjenester. AIM Norway SF har ingen forpliktelser overfor AIM Norway Ltd., og garanterer derfor ikke overfor noen av dette selskapets kreditorer. Forslaget om å omdanne AIM Norway SF til et aksjeselskap, vil ikke medføre endringer i virksomheten i datterselskapet. Eienomsretten til aksjene i datterselskapet vil overføres fra statsforetaket til aksjeselskapet.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Senterpartiet, noterer seg at omdanning til et aksjeselskap i seg selv ikke vil innebære personalmessige konsekvenser. Arbeidsgivers rettigheter og plikter som følger av arbeidsavtale eller arbeidsforhold som foreligger på det tidspunkt overdragelsen finner sted, overføres til det nye selskapet.

Flertallet merker seg at omdanningen av AIM Norway SF til et aksjeselskap ikke vil ha økonomiske eller administrative konsekvenser for staten. Selskapets eiendeler, rettigheter og forpliktelser overføres som en helhet til AIM Norway AS i forbindelse med stiftelsen av aksjeselskapet. Overføringen skjer som aksjeinnskudd, og som vederlag erverver staten aksjer i det nye aksjeselskapet.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Senterpartiet og Venstre, viser til at de ansatte i selskapet nylig har vært gjennom en omfattende omstillingsprosess, og at en omdanning til AS med nye eiere vil gi nye runder med omorganisering og usikkerhet. Flertallet vil understreke at de ansattes rettigheter og pensjonsordninger i statsforetaket må videreføres. Dette gjelder også avtalen om en lukket ytelsesbasert pensjonsordning i Statens pensjonskasse for ansatte i selskapet fra før omdannelsen til statsforetak.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Senterpartiet, viser til at tilgang på høyt kompetente medarbeidere er avgjørende for å kunne gjennomføre vedlikehold, reparasjoner og oppgradering av forsvarsmateriell. Slik kompetanse er viktig å beholde på norske hender både for å sikre beredskap og Forsvarets operative evne.

Flertallet viser også til behovet for investeringer til nødvendig utstyr og infrastruktur for å bygge opp motorvedlikehold/depot og forutsetter at dette

sikres i planen for omdanning og nedsalg av statlig eierskap.

4. Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Senterpartiet.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og råår Stortinget til å gjøre slikt

vedtak:

Stortinget samtykker i at Forsvarsdepartementet gjennom salg av aksjer eller gjennom andre transaksjoner kan redusere eierskapet i AIM Norway AS med inntil 50 prosent. Stortinget samtykker videre i at Forsvarsdepartementet gjennom salg av aksjer eller gjennom andre transaksjoner kan redusere eierskapet i AIM Norway AS helt, dersom kjøper innehar en statlig eierandel på minimum 50 prosent.

Oslo, i utenriks- og forsvarskomiteen, den 2. juni 2016

Anniken Huitfeldt

leder

Christian Tybring-Gjedde

ordfører